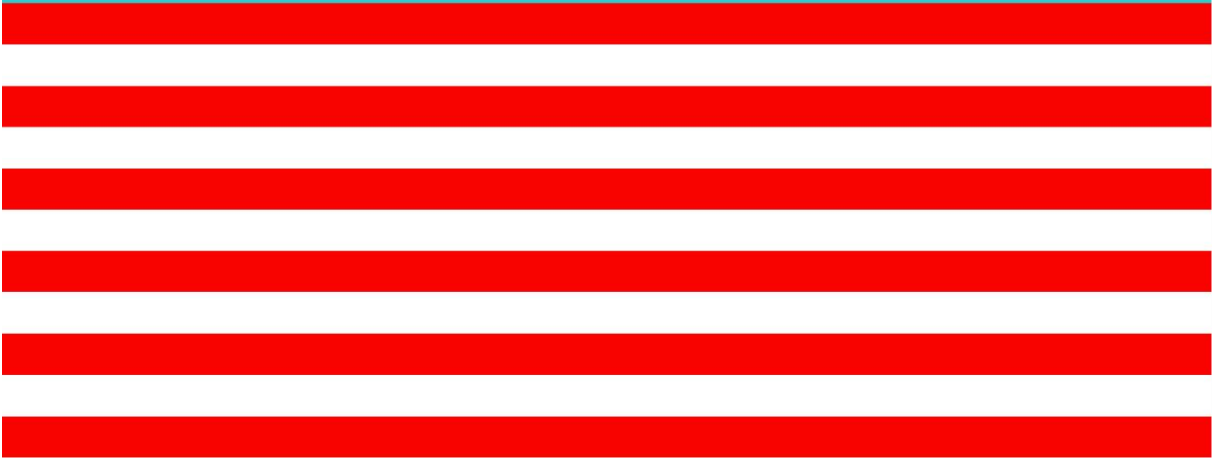
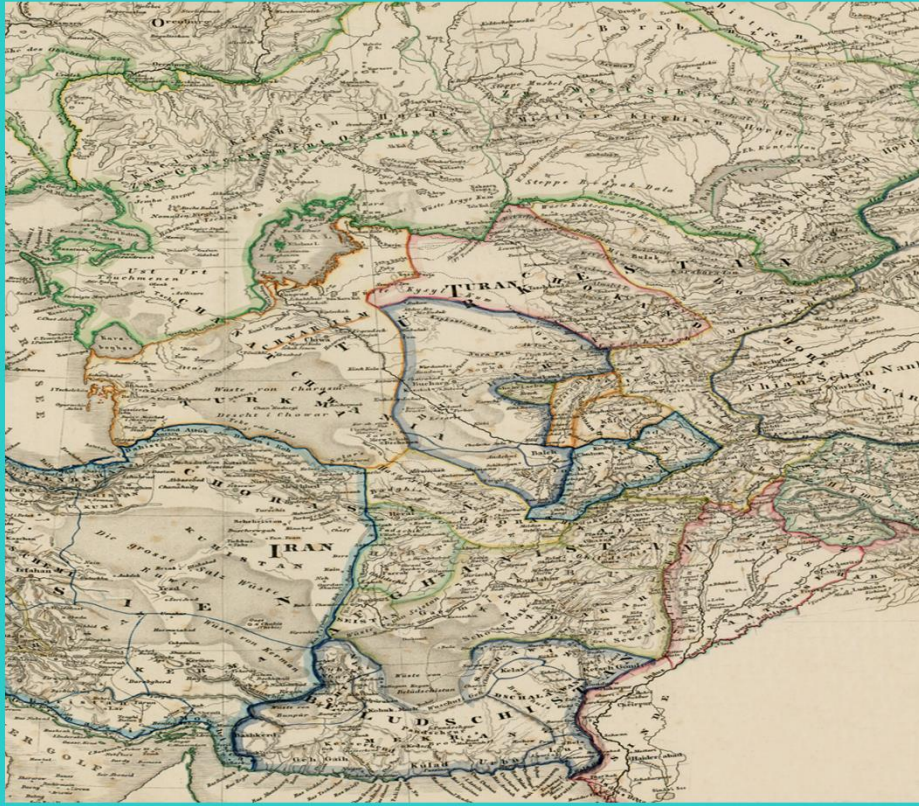

INTERNATIONAL JOURNAL OF VOLGA - URAL AND TURKESTAN STUDIES

ULUSLARARASI İDİL - URAL VE TÜRKİSTAN ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

YIL: 2023 CILT: 5 SAYI: 9

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Owner And Managing Editor

Dr. Gökçe Yükselen PELEER

Editörler / Editors

Dr. Selahittin TOLKUN – Dr. Gökçe Yükselen PELEER

Editör Yardımcıları / Deputy Editors

Saffet YILMAZ

İngilizce Dil Editörü / English Redactor

Dr. Cemal YORGANCIOĞLU

Almanca Dil Editörü / German Redactor

Safiye ULUFER

Yazı İşleri / Secretarial Work

Birkan UZUNOĞLU - Tuğçe Burcu DEMİR – Hatice KARAKAYA

Yayın Kurulu / Editorial Board

Dr. Abdürreşit Celil KARLUK / Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi / Türkiye

Dr. Andas Biro ZSOLT / Macar Turan Vakfı / Macaristan

Dr. Aziz ŞAKİR / Sofya Üniversitesi / Bulgaristan

Dr. Elçin İBRAHİM / Azerbaycan Diller Üniversitesi / Azerbaycan

Dr. Elvira LATİFOVA / Bakü Devlet Üniversitesi / Azerbaycan

Dr. Ercan ALKAYA / Fırat Üniversitesi / Türkiye

Dr. Erkin EMET / Ankara Üniversitesi / Türkiye

Dr. Feride TAGİROVA / Tataristan Galimcan İbrahimov Dil, Edebiyat ve Sanat Enstitüsü /
Tataristan – Rusya Federasyonu

Dr. Feyzi ERSOY / Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi / Türkiye

Dr. Gülnür NABIULLİNA / Akmolla Başkırt Devlet Üniversitesi / Başkurdistan – Rusya
Federasyonu

Dr. Joliboy ELTAZAROV / Semerkant Devlet Üniversitesi / Özbekistan

Dr. Kayırbek KEMENGER / L. N. Gumilyov Avrasya Milli Üniversitesi / Kazakistan

Dr. Maral TAGANOVA / Türkmenistan İlimler Akademisi Milli Elyazmalar Enstitüsü /
Türkmenistan

Dr. Nazim MURADOV / Lefke Avrupa Üniversitesi / KKTC

Dr. Nurdin USEEV / Kırgızistan – Türkiye Manas Üniversitesi / Kırgızistan

Dr. Zeynep ELBASAN / Indiana Üniversitesi / Amerika Birleşik Devletleri

İdare Merkezi / Adress

Yenidoğan Mah. Alperen Cad. Köşker Konağı, Bina No: 11/40. Talas / Kayseri.

Tel: +90 507 041 54 09 - E-posta: ijvuts.org / ijvuts@gmail.com

Yayın Türü / Type of the Periodical

Altı aylık, uluslararası hakemli dergi / Biannually, international refereed journal.

Tarandığı Uluslararası Dizinler / International Indexes Index

	ASOS İndeks Kabul Tarihi / Acceptance Date: 02.2020
	Directory of Research Journals Indexing (DRJI) Kabul Tarihi / Acceptance Date: 07.2020
	EuroPub Database Kabul Tarihi /Acceptance Date: 09.2020
	Scientific Index Service (SIS) Kabul Tarihi /Acceptance Date: 10.2020
	Ideal Online Kabul Tarihi /Acceptance Date: 12.2020
	ResearchBib Kabul Tarihi /Acceptance Date: 03.2021
	İSAM Kabul Tarihi /Acceptance Date: 09. 2021
	Türk Eğitim İndeksi Kabul Tarihi /Acceptance Date: 03. 2021
	I2OR Indexing Services & Evaluation of Publication Impact Factor (PIF) Kabul Tarihi /Acceptance Date: 03.2021
	International Innovative Journal Impact Factor Kabul Tarihi /Acceptance Date: 01.2023

İçindekiler / Context

Araştırma Makalesi / Research Article

1 - 18 Türkçede Belirsiz Artikli (Küsurlu) Sayılar

Selahittin TOLKUN

19 - 39 Çağatay Türkçesinden Yeni Uygur Türkçesine Geçişte Fonetik Özellikler Bakımından Miftahu'l-Cinan Örneği

Nevzat ÖZKAN & Mehmet BULUT

40 - 55 Bir Destan Kahramanı Kökötöy Han Üzerine Düşünceler

Raşit ÇÖLOĞLU

56 - 71 Özbek Türkçesi Üzerine Özbekistan'da Yazılan Başlıca Gramerler

Badısaba BUDAGLI

72 - 88 Türkmenlerin Kökeni ve Afganistan'a Yerleşmeleri

Nuryağdı SOYER

Kitap İncelemesi / Book Review

89 - 93 Türkmenler ve Türkmenistan Cumhuriyeti Tarihi

Tuğçe Burcu DEMİR

94 - 103 Аҳмадали Асқаров (2019). Ўзбек Халқининг Келиб Чиқиш Тарихи (Кайта ишланган ва тўлдирилган учинчи нашри). Тошкент: Ўзбекистон НМИУ.

Selahittin TOLKUN

Bilim Kurulu / Scientific Board

Dr. Abdumurat TİLAVOV / Ali Şir Nevai Üniversitesi / Özbekistan

Dr. Abid Nazar MAHDUM / İstanbul Üniversitesi / Türkiye

Dr. Adnan R. KARABEYOĞLU / Kocaeli Üniversitesi / Türkiye

Dr. Ahmet ALBAYRAK / Erciyes Üniversitesi / Türkiye

Dr. Alimcan İNAYET / Ege Üniversitesi / Türkiye

Dr. Almira Kayırtaykızı KALİYEVA / M. O. Avezov Edebiyat ve Sanat Enstitüsü /
Kazakistan

Dr. Anarkul SALKYNBAY / Al-Farabi Ulıtyq Üniversitesi / Kazakistan

Dr. Assem KASSYMOVA / Kazak Yenilikçi Beşeri Bilimler ve Hukuk Üniversitesi /
Kazakistan

Dr. Bahadır KERİMOV / Ali Şir Nevai Üniversitesi / Özbekistan

Dr. Bekir Tümen SOMUNCUOĞLU / Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi / Türkiye

Dr. Bilge Özkan NALBANT / Pamukkale Üniversitesi / Türkiye

Dr. Birsal ORUÇ ASLAN / Balıkesir Üniversitesi / Türkiye

Dr. Bülent BAYRAM / Kırklareli Üniversitesi / Türkiye

Dr. Cemile KINACI / Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi / Türkiye

Dr. Danagül MAHAT / L. N. Gumilyov Avrasya Milli Üniversitesi / Kazakistan

Dr. Dilnavoz YUSUPOVA / Ali Şir Nevai Üniversitesi / Özbekistan

Dr. Ebubekir GÜNGÖR / Yozgat Bozok Üniversitesi / Türkiye

Dr. Elçin İBRAHİMOV / Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi / Azerbaycan

Dr. Gatibe Vakıfkızı GULİYEVA / Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi / Azerbaycan

Dr. Gaybullah BABAYAR / Ali Şir Nevai Üniversitesi / Özbekistan

Dr. Güljanat KURMANGALİYEVA ERCİLASUN / Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi /
Türkiye

Dr. Güven ARIKLI / Kıbrıs İlim Üniversitesi / KKTC

Dr. Habibe Yazıcı ERSOY / Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi / Türkiye

Dr. Hamidulla DADABAYEV / Ali Şir Nevai Üniveristesi / Özbekistan

Dr. Ibodat BOZOROVA / Nevai Devlet Pedagoji Enstitüsü / Özbekistan

Dr. İlham SAYİTQULOV / Ali Şir Nevai Üniversitesi / Özbekistan

Dr. İlseyar ZAKİROVA / Galimcan İbrahimov Dil, Edebiyat ve Sanat Enstitüsü, Tataristan,
Rusya / Tataristan – Rusya Federasyonu

Dr. Jañagül Serdalıkızı SULTANOVA / Kazak Milli Kızlar Pedagoji Üniversitesi /
Kazakistan

Dr. Kalamkas KALIBAYEVA / Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi / Kazakistan

Dr. Kayrat BELEK / Kırgızistan – Türkiye Manas Üniversitesi / Kırgızistan

Dr. Konuralp ERCİLASUN / Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi / Türkiye

Dr. Kutluk Kağan SÜMER / İstanbul Üniversitesi / Türkiye

Dr. Kürşat YILDIRIM / İstanbul Üniversitesi / Türkiye

Dr. Maktagül Sotsialkızı ORAZBEK / L. N. Gumilyov Avrasya Milli Üniversitesi /
Kazakistan

Dr. Mehmet Mâhur TULUM / Anadolu Üniversitesi / Türkiye

Dr. Mehmet Vefa NALBANT / Pamukkale Üniversitesi / Türkiye

Dr. Muhammed İbrahim YILDIRIM / Yozgat Bozok Üniversitesi / Türkiye

Dr. Mukaddes ABDURAHMONOVA / Mirza Uluğ Bey Özbekistan Milli Üniversitesi /
Özbekistan

Dr. Murat CERİTOĞLU / Ankara Üniversitesi / Türkiye

Dr. Murat ÖZŞAHİN / Afyon Kocatepe Üniversitesi / Türkiye

Dr. Mustafa ARGUNŞAH / Erciyes Üniversitesi / Türkiye

Dr. Mustafa ÖNER / Ege Üniversitesi / Türkiye

Dr. Nergis BİRAY / Pamukkale Üniversitesi / Türkiye

Dr. Nevzat ÖZKAN / Erciyes Üniversitesi / Türkiye

Dr. Oxana MANOLOVA YALÇIN / Girne Amerikan Üniversitesi / KKTC

Dr. Özkan ÖZTEKTEN / Ege Üniversitesi / Türkiye

Dr. Qiyas ŞÜKÜROV / Yozgat Bozok Üniversitesi / Türkiye

Dr. Rita Bekjankızı SULTANGALİYEVA / Mahabet Ötemisov Batı Kazakistan Devlet
Üniversitesi / Kazakistan

Dr. Rysbek ALİMOV / İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi / Türkiye

Dr. Rysgul Abilkhamitkyzy / L. N. Gumilyov Avrasya Milli Üniversitesi / Kazakistan

Dr. Sabahat BAZAROVA / Ali Şir Nevai Üniversitesi / Özbekistan

Dr. Sagymbai ZHUMAGULOV / L. N. Gumilyov Avrasya Milli Üniversitesi / Kazakistan

Dr. Sarvinaz SOTİBOLDİYEVA / Ali Şir Nevai Üniveritesi / Özbekistan

Dr. Sevinj AKHUNDOVA / Hitit Üniversitesi / Türkiye

Dr. Sinan GÜZEL / İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi / Türkiye

Dr. Stoyan DİNKOV / Sofya Üniversitesi / Bulgaristan

Dr. Şamil SADIQ / AMEA Huseyn Cavid Ev Müzesi / Azerbaycan

Dr. Uzak JORAQULOV / Ali Şir Nevai Üniversitesi / Özbekistan

Dr. Yasin KAYA / Ege Üniversitesi / Türkiye

Dr. Yıldız KOCASAVAŞ / İstanbul Üniversitesi / Türkiye

Dr. Yılmaz ÖZKAYA / Ege Üniversitesi / Türkiye

Dr. Zaynabidin ABDİRASHİDOV / Ali Şir Nevai Üniversitesi / Özbekistan

Dr. Zuhra ALTMYSHOVA / Kırgızistan – Türkiye Manas Üniversitesi / Kırgızistan

Dr. Zuhra Usmanbekkızı İSLAMBAYEVA / T. K. Jürgenov Kazak Sanat Akademisi /
Kazakistan

Dr. Zulhumar HOLMANOVA / Ali Şir Nevai Üniversitesi / Özbekistan

Bu Sayıdaki Hakemler / Reviewers In This Issue

Prof. Dr. Adnan Rüştü KARABEYOĞLU	Kocaeli Üniversitesi
Prof. Dr. Hülya PİLANCI	Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet TOPAL	Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Yıldız KOCASAVAŞ	İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa
Doç. Dr. Fatih BALCI	Kayseri Üniversitesi
Doç. Dr. Emrah BOZOK	Millî Savunma Üniversitesi
Doç. Dr. Erhan ÇAPRAZ	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Batuhan İsmail KIRAN	Şırnak İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Dr. Öğr. Buğra Oğuzhan ULUYÜZ	Anadolu Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Fatih ÇELİK	Erciyes Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Muhammed İbrahim YILDIRIM	Erciyes Üniversitesi
Dr. Emre TÜRKMEN	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Dr. Ensar KILIÇ	Millî Eğitim Bakanlığı

Editör Notu / Editorial Note

9. sayıyı sunarken,

Dergimizi yangın yerine dönmüş yüreğimizle yayıma sunuyoruz.

1999 tarihli İzmit depreminin yaraları yeni yeni kapanırken, 6 Şubat 2023 tarihi hepimizin yüreklerine kavurucu damgasını bastı. O tarihten beri ağzımızın tadı yok. Giden canlarımızın acısını tarife hiçbir dilin imkânları yetmez. Allah'tan deprem şehitlerimizi rahmet deryasına gark etmesini, geride kalan yakınları için öncelikle kalplerine sabr-ı cemil ve sükûnet vermesini, bundan sonrası için bütün sevdikleriyle birlikte gönüllerince bir hayat nasip etmesini temenni ediyoruz. Kahramanmaraş, Adıyaman, Hatay, Gaziantep, Kilis, Osmaniye, Adana, Malatya, Diyarbakır, Şanlıurfa ve Elazığ illerimizin halkına başsağlığı diliyoruz.

Bu acı günlerin tek tesellisi, bütün vatandaşlarımızın tek yürek olduğunu, gelecek umudumuz olan gençlerimizin yardım için nasıl canla başla koşturduklarını görmenin yanında Türkiye'nin yaşadığı bu büyük acının Türk Dünyasının her tarafında aynı derece hissedildiğini görmek oldu. Tabii aynı şekilde insanlık âleminin bu acıyı bizimle paylaştığını görmek de Dünyamızın dolayısıyla insanoğlunun kaderi konusunda bizi ayrıca umutlandırdı.

Öte yandan dergimizin son sayısından bugüne, ne yazık ki Çin işgalindeki Doğu Türkistan'da, Rus işgalindeki Kırım'da, ilaveten Afganistan'da Taliban hâkimiyetiyle başlayan yeni dönemde kadınlar yanında bu ülke dâhilindeki Güney Türkistan başta olmak üzere Türklük âleminin birçok bölgesinde trajediler hâlen sürmekte. Yine yaklaşık bir yıl önce Rusya'nın Ukrayna'ya saldırmasıyla başlayan savaşta bu ülkelerdeki diğer insanlarla birlikte soydaşlarımız da büyük acılar yaşamakta. Aynı şekilde İran'da aylarca süren hak arayışları sonucunda bu ülke insanların dolayısıyla soydaşlarımızın yaşadığı sıkıntılar da bu sürede kaydedilen bir başka önemli gelişme oldu.

Biz, başta deprem olmak üzere diğer birçok sıkıntımızın ancak bilimin ışığında çözüleceğine inanıyoruz. Deprem konusunda özellikle toplum olarak her birimizin gerçek bir vicdan muhasebesi yapmamız gerekmektedir. Bilim dünyasında – elbette amacı üzüm yemek olan – eleştiri kültürünün yerleşmesi şart. Bunun dışında başka çıkar yol yok. Artık bizden olan ne yaparsa / ne yazarsa alkışlamak bir yana görmezden gelmeyi bile bırakmak zorundayız. Bu, bizim giden canlarımıza, onların geride kalanlarına ve gelecek nesillerimize en büyük borcumuz.

Bilimin tek çıkar yol olduğu düşüncesi, bize bu sayımızı yayımlamada itici güç olmuştur. Bizler, bilim insanları olarak üzerimize düşeni yapmalı ve bilim üretmeye devam etmeliyiz.

Bu sayımızda da bilim insanı dostlarımız, bizleri gerek yazıları gerekse yaptıkları hakemliklerle yalnız bırakmadılar. Kendilerine bilâbedel her türlü katkılarından dolayı ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Bu sayımızda “Çağatay Türkçesinden Yeni Uygur Türkçesine Geçişte Fonetik Özellikler Bakımından Miftahu'l-Cinan Örneği”, “Bir Destan Kahramanı Kökötöy Han Üzerine Düşünceler”, “Özbek Türkçesi Üzerine Özbekistan’da Yazılan Başlıca Gramerler”, “Türkçede Belirsiz Artıklı (Küsurlu) Sayılar” ve “Türkmenlerin Kökeni ve Afganistan’a Yerleşmeleri” başlıklı araştırma makaleleri yanında “Türkmenler ve Türkmenistan Cumhuriyeti Tarihi” ile “Ahmadali Asqarov (2019). Özbek Halkının Oluşum Tarihi (Gözden geçirilmiş ve ilaveli üçüncü baskı)” başlıklı kitap tanıtım yazıları bulunmaktadır.

Her sayımızda olduğu gibi, yine tamamen gönüllülük esasında çıkardığımız dergimizin editörlüğünü kendi sıkıntılılarına rağmen büyük başarı ve özveriyle yürüten meslektaşım Doç. Dr. Gökçe Yükselen PELER’e, yardımcısı Saffet Alp YILMAZ’a, İngilizce dil editörümüz Cemal YORGANCIOĞLU ile Almanca dil editörümüz Safiye ULUFER’e, son olarak dergimizin yayımı sürecinde başta dizgi olmak üzere değişik görevleri üstlenen genç dostlarım Birkan UZUNOĞLU, Hatice KARAKAYA ve Tuğçe Burcu DEMİR’e de ayrı ayrı şükranlarımı sunuyorum.

Allah’tan milletimize başka acılar yaşatmaması dileğiyle!

Prof. Dr. Selahittin TOLKUN